

Η αποδόμηση του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού

Του Σπύρου Κρίβα,
Καθηγητή Πανεπιστημίου Πατρών

Το χρονικό της αποδόμησης

Το Υπουργείο Παιδείας, με κύρια ευθύνη της πολιτικής του προϊσταμένης κας Άννας Διαμαντοπούλου, καταργεί το θεσμό του επαγγελματικού προσανατολισμού που εγκαθιδρύθηκε και λειτουργούσε στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση πριν από 35 χρόνια, με όποια προβλήματα και ατέλειες. Για τη στελέχωσή του επιμορφώθηκαν δεκάδες εκπαιδευτικοί και διαμορφώθηκαν εκτεταμένες δομές σε όλη την Ελλάδα με υλικοτεχνική υποδομή, γραφεία, βιβλιοθήκες, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, κλπ., για τα οποία δαπανήθηκαν τεράστια ποσά, ίσως και περισσότερα από 100 εκ. Ευρώ από συγχρηματοδότηση Κοινοτικών και Εθνικών πόρων. Η αποδόμηση του θεσμού άρχισε από τον Αύγουστο του 2010 με την κατάργηση των ΓΡΑΣΥ (Γραφεία Σύνδεσης με την Αγορά Εργασίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑΣΥ) στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ) και συνεχίστηκε από το σχολικό έτος 2011 με την κατάργηση του μαθήματος του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού (ΣΕΠ) από το πρόγραμμα διδασκαλίας της Α΄ Τάξης των Λυκείων. Παρόλα αυτά η τάξη αυτή σε εγκύκλιο της υφυπουργού κας Χριστοφιλοπούλου (Απ. Πρωτ. 59609/ 25-05-2011), αναφέρεται ως « τάξη προσανατολισμού ». Αδιανόητα πράγματα. Τάξη προσανατολισμού χωρίς επαγγελματικό προσανατολισμό και χωρίς συνέχεια ! Η λήψη απόφασης για εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές δεν είναι στιγμιαίο γεγονός, που υλοποιείται με ένα τεστ ή με τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού δελτίου. Είναι διαδικασία ετών στην οποία εμπλέκονται οι έφηβοι, οι γονείς τους και το σχολείο τους. Όλοι αυτοί οι παράγοντες χρειάζονται ένα σταθερό θεσμό αναφοράς ή τουλάχιστον άμεσα σχετιζόμενο με τα διαμειβόμενα στη σχολική κοινότητα μέσα από συμβουλευτικές διαδικασίες. Μια τέτοια λειτουργία δεν μπορεί παρά να γίνεται από εκπαιδευμένους συμβούλους, οι οποίοι υπάρχουν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και οι οποίοι καταργούνται σήμερα με μία μονοκονδυλιά.

Χαριστική βολή

Η χαριστική βολή στο θεσμό, που σε όλον τον κόσμο είναι ευρύτατα εδραιωμένος, δόθηκε

πρόσφατα από τις αρχές Σεπτεμβρίου τρέχοντος, με τη διάλυση των ΓΡΑΣΕΠ (Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού) σε Γυμνάσια και Γενικά Λύκεια και την επιστροφή όλων των Συμβούλων ΣΕΠ στις οργανικές τους θέσεις. Και η ταφόπλακα τοποθετήθηκε με την ουσιαστική ερήμωση των ΚΕΣΥΠ (Κέντρων Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού). Σε σύνολο 79 ΚΕΣΥΠ, το σχολικό έτος 2011-2012, θα λειτουργήσουν με ένα μόνο σύμβουλο, μόλις 57 ΚΕΣΥΠ. Αλλά και αυτά προβλέπεται να καταργηθούν, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Προσχεδίου Νόμου για την « Οργάνωση των Περιφερειακών Υπηρεσιών Διοίκησης της Εκπαίδευσης» και θα αντικατασταθούν από υπεύθυνους - συντονιστές που θα υπηρετούν σε περιφερειακά γραφεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το Υπουργείο, με κύρια ευθύνη της κας Υπουργού, υποτιμά την αξία του ΣΕΠ, παρά τις εξ αντιθέτου παλαιότερες δηλώσεις της (του τύπου « θεωρώ ότι δεν μπορεί να υπάρξει εκπαίδευση χωρίς τον επαγγελματικό προσανατολισμό»), αφού μετατρέπει το θεσμό σε μηχανιστικό πρόγραμμα, «σχεδιασμού, οργάνωσης και παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής και προσανατολισμού» (άρθρο 10 του Προσχεδίου), προβλέποντας στο ωρολόγιο πρόγραμμα του νέου γυμνασίου μία ώρα στο τρίτο τρίμηνο μαζί με τη Σχολική Κοινωνική Ζωή (ΣΚΖ). Όμως, η παροχή υπηρεσιών ψυχολογικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης των μαθητών/τριών, δεν μπορεί να αφηθεί στα χέρια ενός απλά επιμορ-φωμένου σχετικά εκπαιδευτικού, ούτε μπορεί να ανατεθεί σ' αυτόν ένα υψηλού βαθμού δυσκολίας έργο που απαιτεί εξειδικευμένους γνώσεις συμβούλου ΣΕΠ.

Κραυγή αγωνίας

Οι επισημάνσεις αυτές αποτελούν μια ύστατη κραυγή αγωνίας αλλά και διαμαρτυρίας ενός ανθρώπου, ο οποίος μαζί με πλειάδα επιστημόνων και εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων στήριξαν τον ΣΕΠ από τη γένεσή του. Απευθύνω έκκληση στην κα Υπουργό, αντί να κατεδαφίσει να στηρίξει το θεσμό, ιδιαίτερα σήμερα σε μια εποχή ανεργίας και εργασιακής ανασφάλειας. Υπάρχουν άτομα και επιστημονικοί φορείς όπως η Ελληνική Εταιρεία Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π.), που και γνώσεις στο αντικείμενο διαθέτουν και προτάσεις έχουν κάνει και να βοηθήσουν διατίθενται. Η κατεδάφιση του θεσμού θα χρεωθεί στη σημερινή ηγεσία του Υπουργείου ως μια αδικαιολόγητα αρνητική πολιτική πράξη, την οποία θα της καταλογίσουν ως μομφή οι πολίτες του σήμερα και δε θα της συγχωρήσουν οι πολίτες του αύριο.

Κατεδαφίζεται ολοκληρωτικά ο θεσμός του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού

Κλείνει και το Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Θεόδωρος Κατσανέβας

Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς

Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Συμβουλευτικής

και Προσανατολισμού (ΕΛ. Ε. ΣΥ. Π.)

Ένα «έγκλημα» που δεν προαναγγέλθηκε αλλά προσχεδιάστηκε

Το Υπουργείο Παιδείας, με κύρια ευθύνη της Άννας Διαμαντοπούλου προχωρεί τελικά στην διάπραξη ενός μη προαναγγελθέντος αλλά καλά προετοιμασμένου εγκλήματος. Κατεδαφίζει βάνουσα και σχεδόν ολοκληρωτικά το σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμού (ΣΕΠ) που λειτουργεί, έστω με ατέλειες, εδώ και τριάντα πέντε χρόνια. Στα χρόνια αυτά εκπαιδεύτηκαν εκατοντάδες σχολικοί σύμβουλοι και δημιουργήθηκαν υποδομές με κόστος δεκάδων ή και εκατοντάδων εκατομμυρίων Ευρώ από Κοινοτικά και εθνικά κονδύλια. Ύστερα από την κατάργηση του μαθήματος του ΣΕΠ στα σχολεία και των Κέντρων Συμβουλευτικής (ΚΕΣΥ) στα επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ) από την περσινή χρονιά, εφέτος ήρθε η σειρά των 560 ΓΡΑΣΕΠ (Γραφεία Συμβουλευτικής) στη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση που εξαερώνονται τελείως. Και σα να μην έφτανε αυτό, από τα 158 ΚΕΣΥΠ (Κέντρα Συμβουλευτικής), παραμένουν υποτυπωδώς ανοιχτά μόλις τα 57 με ένα μόνο σύμβουλο. Οι υπάρχουσες υποδομές στα ΚΕΣΥΠ, στα ΓΡΑΣΕΠ, στα ΓΡΑΣΥ σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, δίκτυα, γραφεία, βιβλιοθήκες, πληροφοριακό υλικό, εξοπλισμοί, ξηλώνονται. Οι χίλιοι περίπου σύμβουλοι ΣΕΠ οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν επί σειρά ετών με τεράστιο κόστος, επιστρέφουν στη διάθεση του Υπουργείου, πολλοί απ? αυτούς χωρίς αντικείμενο. Και το τελευταίο νέο που μόλις μάθαμε και δεν έχει ανακοινωθεί επισήμως ακόμα. Κλείνει και το Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού, ο κεντρικός φορέας υποδοχής σχετικών Κοινοτικών προγραμμάτων που προικοδοτούνται από την Ε.Ε. με τεράστια κονδύλια. Το Υπουργείο φαίνεται ότι αδυνατεί ή αδιαφορεί να απορροφήσει.

Υπουργικοί σχεδιασμοί όπως ένα κωμειδύλλιο

Βέβαια παράγοντες του Υπουργείου διαβεβαιώνουν ότι έχουν κάποιο σχέδιο υπο-τυπώδους λειτουργίας υπευθύνων ΣΕΠ που θα τοποθετηθούν σε περιφερειακές διευθύνσεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως προβλέπεται και από το σχετικό προσχέδιο νόμου. Απ? ότι έχουμε αντιληφθεί, αφού όπως φαίνεται ούτε το Υπουργείο έχει ξεκάθαρο σχέδιο, ο θεσμός θα λειτουργεί μηχανιστικά με ηλεκτρονικά μέσα και μεταμοντέρνους χαστικούς αυτοματισμούς! Πρόκειται φυσικά για κωμειδύλλιο. Και όλα αυτά τα αδιανόητα συντελούνται στη σημερινή εποχή της αδιέξοδης κρίσης, της τερατώδους ανεργίας, της απέραντης θλίψης, όπου ο θεσμός του επαγγελματικού προσανατολισμού είναι πολύτιμος

όσο ποτέ άλλοτε. Συντελούνται αμέσως μετά από πρόσφατη έρευνα του Υπουργείου που ανέθεσε σε ιδιωτική εταιρεία δημοσκοπήσεων αυτό στο καλοκαίρι, απ? όπου προέκυψε ότι ο ΣΕΠ, θεωρείται από γονείς και μαθητές, ως ο πλέον αναγκαίος θεσμός σήμερα. Όταν παντού σε όλο τον κόσμο ο ίδιος θεσμός αναπτύσσεται ταχύτατα. Όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση τον θεωρεί πρώτιστης σημασίας, γι? αυτό και χορηγεί τεράστια κονδύλια για την ανάπτυξη του. Συντελούνται ύστερα από τη δήλωση της κας Διαμαντοπούλου λίγο μετά την ανάληψη της Υπουργικής της θητείας στο Παιδείας, ότι «δεν μπορεί να υπάρχει εκπαίδευση χωρίς επαγγελματικό προσανατολισμό». Και αμέσως μετά τις καθησυχαστικές βεβαιώσεις προς το προεδρείο της Ελληνικής Εταιρείας Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π.) και εκπροσώπων του κλάδου από αξιω-ματούχους του Υπουργείου, ότι ο θεσμός θα προστατευθεί και θα αναπτυχθεί.

Οργή και μάταιες δαπάνες

Αναρωτιόμαστε πως θα αντιμετωπίσει η κα Διαμαντοπούλου την οργή της κοινής γνώμης και των συμβούλων που καταργεί, αλλά και τις αναμενόμενες απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιστροφή των 80-100 εκ. Ευρώ που έχουν δαπα-νηθεί για τη δημιουργία των ισχνών έστω δομών ΣΕΠ. Και βέβαια, ούτε λόγος να γίνεται για τα ανάλογα ποσά που έχει δαπανήσει το «γαλαντόμο» ελληνικό δημό-σιο ή την εισπραξη των επιπλέον 100 εκ. Ευρώ περίπου που αναμενόταν να απορροφηθούν από νέα Κοινοτικά κονδύλια για δράσεις στον ίδιο τομέα. Ως εκπρόσωποι της ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π., ενός επιστημονικού και όχι συνδικαλιστικού φορέα που έχει καταθέσει αγωνιωδώς εποικοδομητικές και εφαρμόσιμες προτάσεις μέσα στο σημερινό κλίμα της αναγκαίας λιτότητας, οφείλουμε να καταγγείλουμε τις καταστροφικές επιλογές του Υπουργείου, οι οποίες θα έχουν το αντίθετο από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αφού πλήττουν καιρία την ανάγκη για εκπαιδευτική, εργασιακή και οικονομική αναδιάρταξη της χώρας. Και καταργούν την κοινή λογική σκοτώνοντας την ελπίδα που θα έπρεπε να πεθαίνει τελευταία.